

SANSÜR, CEZA VE 1931 MATBUAT KANUNU

FARUK GÜÇLÜ

Yıl 1931,1929 ekonomik bunalımının ülkemizi olanca hızıyla etkisi altına aldığı,hırsızlığın,işsizliğin,iflasların,fuhuş ve intiharların kol gezdiği bir dönem.Dönem yöneticileri ekonomik bunalımın şoku altında ve şaşkınlık içinde hınçlarını basından almaya çalışmışlar ve 1931 yılı içinde on dolayında gazete kapatılmış,yetmiş dolayında gazete takibata uğramış ve bazı gazete yöneticileri çeşitli cezalara çarptırılmışlar ve aynı yıl matbuat kanunu yasalaşarak yürürlüğe girmiştir.

1931 YILINDA TÜRKÇE YAYINLANAN GAZETELERDE TAKİBAT

- Eğlencelik mecmuası hakkında müstehcenlik davası açıldı.(23 aralık1931)
- Hacıvat gazetesi hakkında "Halkı kanunlara karşı gelmeye teşvik"suçundan dava açıldı.(13 kasım 1931)
- Bildircın gazetesinde yayınlanan bir fıkra müstehcen bulunarak gazete hakkında dava açıldı.(23 ağustos 1931)
- Yılmaz gazetesi "Halkı kanunlara karşı gelmeye teşvik" suçundan mahkemeye verildi.(26 haziran 1931)
- Müddei umumluk Yarın gazetesi aleyhine iki dava açtı.(31 mart 1931)
- Yeni Adana gazetesi mesul müdürü "Hükümetin manevi şahsına tecavüz suçundan" tevkif edildi.(5 şubat 1931)
- Bildircın,Piliç ve Çapkın Kız mecmuaları müstehcen resim neşrinden toplatıldı.(11 mart 1931)
- "Allo Allo" mecmuası açık resim neşrinden toplatıldı.(18 haziran 1931)
- Bir eczanenin el ilanları müstehcen bulunarak toplatıldı.(21 eylül 1931)
- Hakimiyeti Milliye aleyhine dava açıldı.(27 eylül 1931) ?
- Milliyet ve Adalet gazeteleri hakkında dava açıldı.(29 eylül 1931)
- Hizmet Gazetesi aleyhine dava açıldı.(6 teşrinievvel 1931)
- Safiye hanımın plağı müstehcen bulunarak toplatıldı.(8 teşrinievvel 1931)
- Yeni Tarsus gazetesi sahibi V.Pulat "Hükümetin manevi şahsını tahkir" suçundan 3 sene hapse mahkum oldu.(8 teşrinievvel 1931)
- İzmir'i,Amerikalılara sattılar"manşeti için Halkın Sesi gazetesi hakkında ~~14~~ dava açıldı.(14 mart 1931)

- Nasrettin Hoca gazetesi hakkında "Türkün akli sonradan gelir" sözü üzerine "Türklüğü tahkir"den dava açıldı.(18 mart 1931)
- Bildircin gazetesi kapatıldı.(24 ağustos 1931)
- Vakit gazetesi 2 lira para cezasına çarptırıldı.(25 ağustos 1931)
- Resimli Şark mecmuasınının müstehcen hikayeli nüshası toplatıldı.
(2 eylül 1931)
- Politika gazetesi mesul müdürü Hikmet Münif bey müstehcen resim neşrin-
den bir ay hapis,15 lira para cezasına çarptırıldı.(3 eylül 1931)
- Cumhuriyet Gazetesi 1 lira para cezasına çarptırıldı.(6 eylül 1931)
- Hikaye mecmuası hakkında müstehcen resim neşrinden dolayı dava açıldı.
(6 eylül 1931)
- Mücadele gazetesi kapatıldı.(8 eylül 1931)
- Şeytan kızı romanının yazarı Muhtarrem Zeki bey mahkemeye verildi.
(14 eylül 1931)
- Güvercin gazetesi"erkeklere inanmamalı" dediği için "aile kurma esasını
sarsmak suçundan"mahkemeye verildi.(9 eylül 1931)
- Son posta gazetesi mahkemeye verildi.(9 eylül 1931)
- Arzu ile Kamber isimli kitap toplatıldı.(11 eylül 1931)
- Yarın gazetesinin imtiyazı iptal edildi.(13 eylül 1931) ✓
- İzmit'te çıkan Hür fikir gazetesi kapatıldı.(1 ağustos 1931)
- Akşam gazetesi hakkında yayınlanan iki roman nedeniyle dava açıldı.
(3 ağustos 1931)
- Kayseri valisi aleyhine yazı yazan Yarın gazetesi Mesul müdürü S.Tevfik
Bey 1 sene 8 ay hapse mahkum oldu.
- Hayret gazetesi hakkında müstehcenlik davası açıldı.(26 temmuz 1931)
- Piliç mecmuası mesul müdürü Yusuf Ziya bey müstehcen resim neşrinden
dolayı bir ay hapis,15 lira para cezasına mahkum oldu.(2.7.1931)
- Yarın gazetesi mesul müdürü, İzmit valisi aleyhine neşriyattan 4 ay
hapse mahkum edildi.(5 temmuz 1931)

YABANCI DİLDE YAYINLANAN GAZETELERİN DURUMU

- Rumca yayınlanan Apoyev Matini gazetesi aleyhine müstehcenlik davası açıldı.(11 kasım 1931)
- Ermenice yayınlanan Şarjom gazetesi kapatıldı.(27 aralık 1931)
- Rumca yayınlanan Avriye gazetesi kapatıldı.(13 kasım 1931)
- Rumca yayınlanan Apoyev matini kapatıldı.(1 aralık 1931)
- İzmir'de yahudice yayınlanan bir gazete hakkında dava açıldı.(14.8.931)
- Fransızca yayınlanan "Pat" gazetesi sahibi Osman Bey müstehcen resim neşrinden tevkif edildi.(17 ağustos 1931)
- Fransızca yayınlanan "Pist" mizah gazetesinin bazı resimleri müstehcen bulunarak toplatıldı.(25 haziran 1931)

1931 MATBUAT KANUNU

- Matbuat kanununun gerekçelerini anlatan Dahiliye Müsteşarı Hilmi bey "Artık her önüne gelen gazete çıkaramayacak"dedi.(6x14 temmuz 1931)
- Niğde mebusu Galip bey mecliste yaptığı konuşmada "Basını kontrol altına almak şart oldu" demiştir.(14 temmuz 1931)
- Adliye vekaleti ve İstanbul savcılığınca neşriyatı takip büroları kuruluyor.(1 ağustos 1931)
- İzmir savcılığı neşriyatı takip komisyonu oluşturdu.(6 ağustos 1931)
- Matbuat kanunu resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi.(8.8.1931)
- İstanbul vali muavini Fazlı bey gazetelere tamim göndererek "İntihar ve cinayetleri polisten gelen şekliyle yayınlayın"dedi.(12 .8.1931)
- Yayınlara nüshalarını savcılığa göndermeyen Yaşamak yolu ve Tipoj gazeteleri 10 ar lira para cezasına çarptırıldı.(20 kanunvevel 1931)

KAYNAKÇA: 1929-1934 dönemi, Cumhuriyet, Milliyet, Gazeteler

ADRES:

Faruk Güçlü

Sağlık sokak

No:10/11

Sıhhiye/Ankara

Tarih ve Toplum'da yayınlanması
dileğiyle